

Parodos atidarymo Radvilų rūmuose metu kalba kolekcijos savininkas A. Vasiljevas.

dominti XIX a. 6–7 dešimtmečių vakarinės suknelės, krinolinai iš taftos ir pasivaikščiøjimams skirtos suknelės su turniūrais, dėvėtos XIX a. 7–8 dešimtmečiais. XIX a. pabaigoje drabužių madoje triumfavo moderno arba jugend stilius, kurio formavimuisi įtakos turėjo Japonijos kultūra. Ryškias anilines audinių spalvas pakeitė švelnūs pasteliniai, peršviečiami vandens atspalviu tonai. Madingi tapo gėlių motyvai – aguonos, vilkdalgiai, hortenzijos. Ypač ryškiai tai atsispindėjo 1890–1900 m. sukurtuose taikomosios dailės dirbiniuose – vėduklėse, siuvinėjimuose, papuošaluose.“

Iliustratyvų foną parodai suteikia išdidintos antikvarinės 1855–1900 m. nuotraukos iš privačių Aleksandro Vasiljevo rinkinių, akvarele ir aliejiniais dažais nutapyti paveiksliai, XIX a. antros pusės prancūziški portretai, puikiai atspindintys to laikmečio mados tendencijas.

Prieš atkeliaujant į Vilnių, paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada, 1830–1900 m.“ buvo surengta Paryžiuje, Londone, Briuselyje, Stambule, Maskvoje, Sidnėjyje, Honkonge, Tokijuje, Santjage, Rygoje.

Parodą Lietuvoje remia: žurnalas „L'officiel“, UAB „Reklamos vizija“, UAB „Ad Rem“, šokolado manufaktūra „AJ šokoladas“, restoranai „Csárda“, AB „Alita“.

*Parengta pagal LDM pateiktą informaciją.
Ekspонатų nuotr. iš A. Vasiljevo archyvo.
Parodos atidarymo momentai A. Valužio nuotr.*

Parodoje – Vytauto Kasiulio rojaus sodai

Romualdas BUDRYS

Lietuvos dailės muziejaus Vilniaus paveikslų galerijoje nuo gruodžio 12 d. lankytojus kvietė Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ tarptautinė dailės paroda „Vytauto Kasiulio rojaus sodai“.

Vytautas Kasiulis. Moteris pas dailininką, 1948.

VYTAUTAS KASIULIS EXHIBITION “GARDENS OF PARADISE”

Romualdas BUDRYS

In the publication, the Director of the Lithuanian Art Museum introduces to the international art exhibition “Vytautas Kasiulis “Gardens of Paradise” organized in the framework of the national programme “Vilnius – European Capital of Culture 2009” and opened on 12 December 2009 in the Vilnius Picture Gallery.

The international exhibition “Gardens of Paradise” by the artist Vytautas Kasiulis (1918-1995) who mainly created in the city of his dreams Paris includes collections from Paris, New York, Vilnius and Kaunas and for the first time shows the entirety of the author’s works: from the diploma work “Before the play” created in Kaunas Institute of Applied and Decorative Art and his other early works to mature and internationally recognized paintings and graphic works of the Parisian period. The exhibition in the Lithuanian Art Museum captivates the viewer of the Millennium Lithuania by the unique world of creation where, as says Jean Chabanon, “All people are poets, all things are jewellery and all gardens are Gardens of Paradise”.

Vytautas Kasiulis. Knygų pardavėjai prie Senos Paryžiaus, 1960.

Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ pradžioje Vilniaus paveikslų galerijoje veikė tarptautinė dailės paroda „Pirosmani“, kurioje eksponavome didžiulio susidomėjimo sulaukusius gruzinų dailininko primityvistą, svajojusio apie Paryžių, bet jo taip ir neišvydusio, kūrinius. Baigiantis „Vilnius – Europos kultūros sostinės 2009“ programai, Vilniaus paveikslų galerijoje atidarėme dailininko Vytauto Kasiulio (1918–1995), daugiausia kūręs jo svajonių mieste Paryžiuje, tarptautinę dailės parodą „Vytauto Kasiulio rojaus sodai“ iš Paryžiaus, Niujorko, Vilniaus ir Kauno kolekcijų. Šio dailininko apžvalginėje kūrybos parodoje pirmą kartą galime pamatyti jo darbų visumą: nuo Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute sukurto diplominio kūrinio „Prieš spektaklį“ ir kitų to meto ankstyvųjų autoriaus darbų iki Paryžiaus laikotarpio brandžių ir tarptautinio pripažinimo sulaukusių tapybos bei grafikos kūrinių. LDM surengtoje parodoje Lietuvos tūkstantmečio jubiliejaus metų žiūrovui atsiveria unikalus kūrybos pasaulis, kuriame, anot Žano Chabanono (Jean Chabanon), „visi žmonės – poetai, visi daiktai – papuošalai ir visi sodai yra Rojaus sodai“.

V. Kasiuliui likimas skyrė ne tik skaudžią karo pabėgėlio ir menininko piligrimo dalį, bet apdovanojo garbe ir pasauliniu pripažinimu. Jo jaunystės svajonei gyventi ir kurti Paryžiuje buvo lemta išsipildyti. Vytautui Kazimierui Jonynui pavyko įgyti išskirtinį pripažinimą JAV, o laisvojoje Vakarų Europoje garsiausiu lietuvių dailininku tapo Paryžiuje kūręs V. Kasiulis.

Didelė kūrybos sėkmė V. Kasiuliui buvo pranašaujama dar Kaune: 1943 m. Vytauto Didžiojo kultūros muziejuje surengus pirmąją jo autorinę parodą, kultūrologas Juozas Keliuotis „Kūrybos“ žurnale jaunam dailininkui numatė didelę kūrybinę ateitį, o stažuotė Vienos dailės akademijoje jau tiesė kelius į sėkmę. Ir nors su jauna žmona Brone ir neseniai gimusiu sūneliu Vokietijos pabėgėlių stovyklose patirta daug vargo, tačiau neapleido ir sėkmė: 1946 m. V. Kasiulis Freiburge pakviestas į dailininko V. K. Jonyno įsteigtą Dailės ir amatų mokyklą, kurioje pradėjo dėstyti tapybą ir piešimą, intensyviai kūrė, dalyvavo įvairių Vokietijos miestų dailės parodose.

Nors pokario Paryžiuje V. Kasiulis patyrė benamio gatvės klajoklio gyvenimą, naktinio krautuvės sargo varganą dalį, bet vilties neparado: intensyviai kūrė, lankė parodas, nenuilsdamas siekė tikslo. Pripažinimas ir šlovė atėjo greitai: amerikiečių galerijos „Hallmark“ Paryžiuje paskelbtame konkurse V. Kasiulio drobė „Bėgimas į Egiptą“ atrinkta į geriausių kūrinių sąrašą ir pateko tarp penkiasdešimties dailininkų kūrinių, kurių kilnojamoji paroda apkeliaavo Amerikos ir Argentinos galerijas. Pirmojo pasisekimo paskatintas, V. Kasiulis Paryžiuje surengė personalinę parodą, į kurią atkreipė dėmesį meno kritikai, galerijų savininkai. Tais pačiais 1959 m. Raimondas Dankanas (Raymond Duncan) savo galerijoje pristatė V. Kasiulio darbus, ypač išgarsindamas dailininką. Visi čia eksponuoti kūriniai nupirkti. V. Kasiulio kūryba susidomėjo Londono dailės galerija „Marlborough“, su kuria autorius sudarė ilgalaikę sutartį. 1950 m. Paryžiaus meno ekspertas Christianas Gilbertas Stiėbelis surengė didelę V. Kasiulio kūrybos parodą, kuri buvo palankiai įvertinta kritikų, sulaukė muziejų dėmesio. 1955 m. dailininko darbai eksponuojami „Galliéra“ muziejuje surengtoje parodoje, kurioje buvo rodomi šimto garsiausių Paryžiaus dailininkų kūriniai. Parodos Paryžiaus galerijose ir muziejuose atnešė V. Kasiuliui pasaulinį pripažinimą: Niujorke, Berlyne, Stokholme, Kopenhagoje, Ženevoje – visur dailininko kūrybą lydėjo sėkmė.

V. Kasiulis įsigyja galeriją Paryžiaus centre, kur eksponuoja savo tapybos ir grafikos kūrinius. Kai 1973 m. Paryžiaus senamiestyje buvo rengiama Lietuvos gintaro dirbinių paroda, toje galerijoje ne kartą teko lankytis ir man. V. Kasiulis su žmona Brone, atėję į parodos atidarymą, pakvietė apsilankyti dailininko „Galerie Royale“ Royale gatvėje. Pirmą kartą tada pamačiau kitokią pripažinto dailininko kūrybą. Šalia jo darbų galerijoje buvo rodoma daug antikvarinių dailės rinkinių: senosios tapybos ir taikomosios dailės darbų. B. Kasiulienė, pastebėjusi, kad domiuosi ir senąja dailė, pakvietė apsilankyti jų bute, kuriame saugoma nemažai vertingų senosios dailės kūrinių. Bendraudamas su Kasiuliais, įsitikinau, kad Paryžiaus centre veikiančiai prestižinei galerijai svarbūs ne tik V. Kasiulio autoriniai kūriniai, bet ir vertingi antikvaro darbai.

Su V. Kasiulio kūryba teko susipažinti ir Niujorke, kur pakviestas pran-

ciškono, garsaus „Aidu“ kultūros žurnalo redaktoriaus Leonardo Andriekaus, 1987 m. Iankiausi Bruklinė įsikūrusiame lietuvių išeivijos kultūros centre. Jame lietuvių dailininkų dovanotų kūrinių parodoje suradau ir V. Kasiulio paveikslus. L. Andriekaus tvirtinimu, Niujorke V. Kasiulio paroda buvo šiltai sutikta, gerai įvertinta, o vietos muziejai ir galerijos noriai įsigijo dailininko kūrinių.

Lietuvoje V. Kasiulis buvo retai minimas, nes mūsų visuomenei dailininko kūryba ilgai buvo nepasiekiamo.

Tik dabar, kai dailininko našlė Bronė Kasiulienė LDM paskolino jo kūrinių kolekciją iš Paryžiuje saugomo dailininko kūrybos fondo, atsirado galimybė V. Kasiulio kūrybinį palikimą pristatyti Lietuvos žiūrovams. Žiūrovai gali susipažinti ir su V. Kasiulio darbais, kuriuos parodai iš Niujorko rinkinio paskolino buvęs dailininko mecenatas dr. Juozas Kazickas (JAV). Kūrinius parodai „Vytauto Kasiulio rojaus sodai“ paskolino ir vertingus lituanistikos rinkinius sukaupę mūsų kolekcininkai Edmundas Armoška, Rolandas Valiūnas, Eugenijus Tinfavičius, Edita Mildažytė ir Gintautas Vyšniauskas, Gediminas Petraitis. Parodoje eksponuojami dailininko kūriniai iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus, LDM, Kauno valstybinio muzikinio teatro. Parodos lankytojams pristatoma per 150 kūrinių iš įvairių Vytauto Kasiulio kūrybos laikotarpių.

Tikimės, kad V. Kasiulio kūrybos paroda taps įsimintinu Nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ meno projektu. Išleistas ir katalogas, kuriame publikuojami tarptautinėje dailės parodoje „Vytauto Kasiulio rojaus sodai“ pristatomi tapybos ir grafikos kūriniai iš Paryžiaus, Niujorko, Vilniaus ir Kauno kolekcijų. Katalogą sudarė ir dailininko V. Kasiulio kūrybos apžvalgą parengė šios parodos kuratorė menotyrininkė Laima Bialopetraičienė ir parodos koordinatorė Rima Rutkauskienė. Parodai ir albumui finansinę paramą skyrė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. ■

Antano Lukšėno nuotr.

Vytautas Kasiulis. Smuikininkas gatvėje, 1950.

Baltų vienybės diena Kupiškio krašte

Violeta ALEKNIENĖ

Senieji amatai – tautos kultūros liudininkai bei saugotojai, padedantys atskleisti kūrybos, sąmonės, apskritai dvasinės kultūros raidą. Tačiau be žmogaus sąlyčio su jais viskas pranyksta užmarštyje. Atgaivinti ir prikelti sunkiau nei prarasti.

Kibirėlių iš liepos žievės gamyba. Iš kairės: Birutė Salatkienė, Vytautas Butvilas-Mažylis.

THE SOLIDARITY DAY OF THE BALTS IN KUPIŠKIS REGION

Violeta ALEKNIENĖ

The old crafts, witnesses and treasurers of the national culture, illustrate the development of creation and moral culture. However, if no contact exists between a man and crafts they become simply forgotten. It's far more difficult to reanimate them and bring to new life than to loose. Though today it is hard to admit, some traditions and crafts must be brought to new life. Therefore, the specialists of the Kupiškis Ethnographic Museum in celebrating the Millennium of Lithuania put a goal to introduce the society, particularly the young generation, to the oldest, pre-historic crafts. The publication speaks about the festival of the Solidarity Day of the Balts held on 19 September 2009 on the Kupiškis Mound when the old settlement of the Sėliai tribe was reproduced; old crafts and folk arts were showed.